

Т.П. Драганова, к.е.н., доцент,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,

В.П. Гавриш, к.е.н., доцент,

Хмельницький університет управління і права,

Л.Г. Гулько, к.е.н., доцент,

Хмельницький національний університет

ПОРІВНЯЛЬНИМ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЦІНОВОЇ ДИНАМІКИ У ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Зміна рівня цін в економіці характеризує ефективність державної цінової політики і є показником рівня інфляції. В статті досліджуються особливості цінової динаміки, а отже і інфляційних процесів у Хмельницькій обл. у порівнянні із загальноукраїнськими показниками.

Ключові слова: ціна, індекс споживчих цін, регулювання цін, цінова політика.

Актуальність теми. Система цін і тарифів є критерієм ефективності державної цінової політики та індикатором рівня життя населення в країні, фактором, що значною мірою зумовлює особливості побудови системи соціального захисту. Також ціни є головним критерієм прояву інфляційних процесів у відкритій економіці. З огляду на це питання формування і регулювання цін, а також зміни цін у зв'язку з розвитком інфляції постійно є об'єктом наукових досліджень та не втрачають своєї актуальності.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. Дослідження цінових коливань та інфляційних процесів здійснюються такими науковцями, як П. Гайдуцький, О. Грищенко, Л. Дідівська, О. Клименко, П. Круш, В. Лагутін, І. Михасюк, Ю. Тормоса, О. Шкварчук, О. Ястремський та ін.

Мета статті полягає у здійсненні аналітичного дослідження цінової динаміки в 2010 році в Україні та на рівні Хмельницької області, виявленні спільних та відмінних тенденцій у вказаних процесах та їх причин.

Виклад основного матеріалу. Ціна є однією з основоположних економічних категорій. Порядок ціноутворення та існуючий рівень цін цікавить не лише дослідників її сутності та методів встановлення, але й керівництво держави, підприємств та пересічних громадян. Така багатосторонність уваги до питань ціноутворення зумовлюється тим, що:

- для уряду країни рівень цін є індикатором інфляційних процесів в економіці та успішності здійснюваної ним економічної політики;
- для підприємства ціна є одним із основних факторів (порівняно з обсягами реалізації), що визначає величину грошових надходжень від основної операційної діяльності;
- для громадянина рівень цін є фактором прямого впливу на його матеріальне благополуччя та якість життя.

Рівень цін в економіці постійно відстежується для контролю проявів інфляції, а також підлягає регулятивному впливу в рамках державної політики ціноутворення. З метою здійснення цінової політики держава створює спеціальну систему органів ціноутворення, до складу якої входять загальнодержавні, регіональні та відомчі установи. До першої групи належить Міністерство економіки України, а до другої - управління з питань цінової політики Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. Також повсякчасне відстеження цінової динаміки проводиться управліннями статистики на місцях та Державним комітетом статистики України.

За даними Державного комітету статистики, в Україні індекс споживчих цін (ІСЦ) у грудні 2010р. (відносно листопада 2010 р.) становив 100,8%, тоді як за рік цілому - 109,1%. Проте в різних регіонах країни ці показники можуть відрізнятися. Так, максимальний ІСЦ в грудні 2010 р. відносно листопада мав місце у Дніпропетровській та Донецькій областях - 101,3%, а найменший - у Хмельницькій області (99,9%). За підсумками року найвищий ІСЦ спостерігається у м. Севастополі (112,8%) та Херсонській області (110,6%), а найнижчий - у Вінницькій області (107%). На рисунку 1 показано співвідношення та динаміку індексів споживчих цін за підсумками 2010 року в Україні та у Хмельницькій області за окремими групами товарів і послуг.

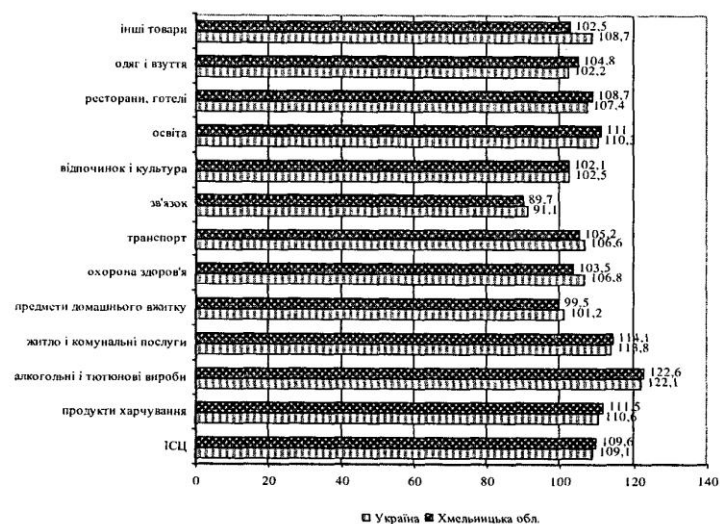

Рис. 1. Динаміка індексу споживчих цін в 2010 р. в Україні та Хмельницькій обл.

Чим саме спричинені відмінності в ІСЦ в Україні та у Хмельницькій області? Аналізуючи склад ІСЦ за 2010 рік, можна відзначити, що за цей період продукти харчування та безалкогольні напої в Україні подорожчали на 10,6%, тоді як у Хмельницькій області - на 11,3%. Якщо по Україні маргарин, кисломолочна продукція, сири, масло, овочі, цукор, молоко стали дорожчими на 27,6-30%, то на Хмельниччині - на 22,4-49,7%. Найбільший внесок у подорожчання продуктів харчування як в Україні, так і в Хмельницькій області, зробили продукти переробки зернових, передусім гречка, зростання цін на яку по Хмельницькій області склало 2,4 рази.

Ціни на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива по Україні підвищилися на 13,8% (на Хмельниччині - на 14,1%), що головним чином зумовлене подорожчанням природного газу в 1,5 рази. У сфері охорони здоров'я ціни зросли на 5,8%, тоді як по Хмельницькій області спостерігається більш приємна статистика - приріст склав лише 3,1%.

Зростання цін на транспорт у цілому на 6,6% по Україні відбулося перш за все за рахунок подорожчання палива та мастил на 13,9%. Крім того, на 5,8% зросла вартість перевезень автодорожнім пасажирським транспортом. На жаль, по Хмельницькій області статистика є більш несприятливою: загальне здорожчання транспортних послуг становить 8,6%, тоді як подорожчання палива - 15,5% та перевезень автодорожнім пасажирським транспортом - 12,5%. Проте за підсумками 2010 року наша область все ж не перевищує середнього показника зростання рівня цін на транспортні послуги, що склався в Україні (рис. 1). Це говорить про те, що активне зростання цін на ці послуги відбувалося лише впродовж деяких періодів в 2010 році, тому середній показник зріс меншими темпами.

Разом із тим в Україні на 10,0-1,3% подешевшали предмети домашнього вжитку та побутова техніка. Це можна пояснити стабільністю курсу гривні відносно іноземних валют, за які закупається переважно імпортна побутова техніка. Така ж тенденція спостерігається і по Хмельницькій області: вказані товари тут подешевшали на 1,2-6,6%.

Отже, за підсумками 2010 року жителі Хмельниччини сплачують більше порівняно з середньостатистичним мешканцем України за продукти харчування, алкогольні і тютюнові вироби, комунальні послуги, освіту, одяг і взуття, а також за послуги готельної та ресторанної сфери. Водночас у Хмельницькій області в 2010 році повільнішими темпами зростали ціни на предмети домашнього вжитку, охорону здоров'я та зв'язок. Водночас послуги зв'язку є єдиною групою товарів і послуг, по якій спостерігається стійке зниження вартості як по Україні в цілому, так і по Хмельницькій області. Водночас приклад сусідньої Вінницької області показує, що зростання тарифів може відбуватися і меншими темпами: якщо по Хмельниччині найвищий ІСЦ з усіх груп товарів складає 122,6%, то у Вінницькій області - 116,1%, а за чотирма групами товарів і послуг в 2010 р. відбулося скорочення ІСЦ (предмети домашнього вжитку - 99,4%, охорона здоров'я - 99,1%, зв'язок - 91,5%, відпочинок і культура - 99%).

Висновки. Дослідивши динаміку ІСЦ в Україні та у Хмельницькій області в 2010 році, можна відзначити, що темпи зростання цін та інфляції на Хмельниччині не надто перевищують середньоукраїнський рівень, а саме на 0,7%. Проте доцільним є вивчення досвіду Вінницької області у питанні регулювання цін і тарифів, який, зважаючи на подібність економічного і соціального розвитку наших областей, можна було б використати і на Хмельниччині.

Список використаних джерел

1. Індеси споживчих цін на товари і послуги [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Головного управління статистики у Вінницькій обл. Режим доступу: <http://www.vous.vin.ua/>
2. Про соціально-економічне становище України за 2010 рік [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>
3. Про зміну споживчих цін у грудні 2010 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Головного управління статистики у Хмельницькій обл. Режим доступу: <http://www.statbrd.ic.km.ua/ukr/index.htm>

Annotation. *The change of prices level in national economy gives a characteristic to efficiency of state price policy and also is the index of rate of inflation. The article contains the investigation of price dynamics features, and thus an inflationary process in the Khmelnyts'kyi region in comparing to the all-Ukrainian indexes.*

Key words: *price, cost-of-living-index, adjusting of prices, price policy.*

УДК 657.471:331.2

Т.М. Кондрашова, к.е.н., доцент

Донецький державний університет управління, м. Донецьк

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИНАГОРОД ПРАЦІВНИКАМ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

В статті досліджуються особливості ведення обліку винагород працівникам у різних країнах. Виходячи з проведеного аналізу, даються рекомендації щодо вдосконалення системи обліку оплати праці в Україні.

Ключові слова: *облік, виплати працівникам, зобов'язання, системи оплати праці*

Актуальність теми. На етапі наближення входження України до Європейського союзу зростає необхідність відповідності національної економіки міжнародним вимогам ведення фінансового обліку та аудиту. Одним із актуальних питань є вивчення обліку винагород працівникам в інших країнах з метою удосконалення системи обліку в Україні.

Аналіз інших джерел. Розробкою даної проблеми займалися відомі науковці й практики. Зокрема, С.Ф.Голов і В.М.Костюченко розглядають винагородження робітникам в розрізі МСБО 19 «Виплати працівникам».[1] Професор Ф.Ф.Бутинець описує систему обліку виплат робітникам взагалі, не виокремлюючи особливості за країнами [2]. А.П. Бархатов навпаки досліджує особливості обліку витрат на працівників в окремих державах: Франції, США, Німеччині, Японії [3]. Російські автори, такі як

О.Івлєв, Ю. Гарайбєх [4], Б. Генкін та ін., на зарубіжному досвіді вивчають організацію і стимулювання праці.

Досягнення узгодженості між європейською і українською системами обліку, його гармонізація та вдосконалення є одним із пріоритетних завдань, в якому спрощення, прозорість та методика ведення обліку винагород працівникам займає важливе місце.